OCHII SFINXULUI

ROBERT KRAFT

21

CU AUTOMOBILUL BLINDAT ÎN JURUL PĂMÂNTULUI

ROBERT KRAFT

OCHII SFINXULUI

CU AUTOMOBILUL BLINDAT ÎN JURUL PĂMÂNTULUI

Traducere din germană de Petru Istrate
Grafică originală şi prelucrare de Aurel Lupaştean

Nr. 21

CAP. LII. VIAŢĂ DE ROBINSONI

(Continuarea ultimului capitol din broşura nr. 20)

- Într-adevăr, a strigat ea peste măsură de uimită, omul se poate ridica prin propriile sale forţe în aer. Dar trebuie să sporească activitatea membrelor lui superioare şi inferioare cu adevărat remarcabilă.

- Pentru a face asta are nevoie de o pereche de aripi.

- Dacă şi problema sta e rezolvată, atunci nu mă îndoiesc că poate să zboare.

- Eu singur o să fac încercarea asta.

- Omule, omule, de ce ne spui toate acestea abia acum, când nu mai posedăm mijloacele de a

construi un astfel de aparat ?

Adam a procedat mai departe cu calculele sale.

A socotit că fiecare aripă avea nevoie de trei metri pătrați şi forțe de propulsie pentru a ridica un om în aer.

Cu toate acestea, lucrurile nu erau pe deplin clare nici măcar în mintea lui Adam Green, bine păstrată sub craniul său de fildeş artificial.

Mai întâi a trebuit să-şi reamintească, forțându-şi memoria, despre toate cazurile şi încercările anterioare, până a se putea hotărî. Înainte de toate s-a convins pe el însuşi că poate realiza totul de unul singur acest dispozitiv, folosindu-se de lemn potrivit găsit în pădure. Ca unelte nu avea asupra sa decât cuțitul cu care-şi cioplea şipcile, dar cu o măiestrie de neegalat.

- Şi cu ce o să confecționăm şasiurile aripilor ? îl presa Leonor.

- Cu ce, cu ce ? mai degrabă din ce din ... cămăşile voastre desigur.

- Dar părțile de legătură ? Cum ai să le faci ? l-a supus în continuare Leonor pe colegul lor tirului necruțător.

Adam avea răspuns şi la asta. El a găsit o

o plantă de consistența cânepii, şi în loc de a se gândi la cultivarea porumbului sălbatic, acum toată energia lor se concentra pentru adunarea acestei plante utilă planului său. Din aceasta intenționa el să-şi confecționeze curele, iar cuie dintr-un material special.

Cu privire la construcția maşinii sale de zbor, Adam a primit însă câteva sfaturi foarte folositoare. Aripile au fost acoperite cu piele, care avea calitatea de a fi extrem de rezistentă, chiar dacă era subțire. În realizarea acestei idei, Georg a vânat câteva căprioare şi cerbi, carnea fiind afumată, iar pielea unsă cu grăsime. Lacul de alături le-a fost de mare folos, iar Leonor a participat şi ea din toată inima, făcând ca pieile moi să fie întinse, răzuite şi țesălate, scobite croite şi găurite, ultimele trei operații fiind executate de către meşterul Adam însuşi.

Acesta dădea dovadă de o îndemânare cu adevărat ieşită din comun. Toți trei munceau de la primele raze ale soarelui, până târziu în asfințit, câteodată şi la lumina unor lămpi confecționate de către ei înşişi. Chiar şi aşa, renunțând la orice urmă de comoditate, înaintau numai cu o excepțională dificultate.

Trecuseră deja patru săptămâni şi pieile nu căpătaseră încă grosimea cerută. Ceea ce Adam reuşise până atunci nu era decât să obțină nişte piei primitive, ale căror bucăți disparate trebuiau oarecum legate, o problemă în sine care şi ea se cerea adecvat rezolvată.

Şi la urma urmei, cine le garanta lor că într-adevăr cu un astfel de aparat cu aripi vor fi în stare să zboare ? Invenția lui Adam nu era altceva decât o teorie, nimic mai mult şi de câte ori practica a dezis teoria, nici nu mai trebuie să o spunem. Cel mai mărunt dintre teoreticieni o ştia şi singur. Apar tot timpul obstacole pe care omul nu le prevede.

Pe de altă parte, aici la altitudine se făcea deja simțită apropierea sezonului rece. Hainele pe care le avuseseră în momentului naufragiului terestru se rupseseră şi propria lor piele, ca să spunem aşa, îi mai apăra de vitregiile naturii. La un moment dat munca asiduă căreia i se dedicaseră şi care avea ca obiectiv eliberarea lor, a trebuit să fie întreruptă temporar, tocmai pentru a se îngriji de cele de trebuință în acest sezon ploios şi rece, de îmbrăcăminte.

În acest timp, Georg a făcut o descoperire interesantă, care li s-a părut tuturor un fel de sfidare

a muncii căreia i se dedicaseră.. Vânase un animal undeva pe munte, care în luptă cu moartea a alunecat pe versantul acestuia, ajungând în apropierea zonei cu aer viciat. Georg a coborât până spre la poalele muntelui, chibzuind cum ar fi putut să-şi ridice trofeul fără a se expune pericolului. Era exclus să coboare, cât despre revenire, aceasta era şi mai riscantă., întrucât urcuşul este mai greu. îndeosebi când nu există proeminențe şi asperități. de care să se prindă.. Cât despre o scăriță de un material oarecare nu intra în discuție, pentru simplul motiv că nimeni nu se gândise la asta.

Între timp Adam alcătuise din câteva plante agățătoare o funie puternică, deşi subțire, căreia îi făcuse câteva probe. Trebuie de remarcat că aceste plante agățătoare sunt de o rezistență extraordinară şi pot fi folosite întotdeauna cu succes la realizarea acestor frânghii, adevărate cabluri vegetale. În aceste regiuni au fost întrebuințate întotdeauna astfel de frânghii pentru legarea scândurilor sau grinzilor necesare ridicării caselor. Chiar dacă pe parcursul anilor astfel de case ajung să fie demolate, întotdeauna nu se irosesc aceste frânghii, de o trăinicie cu adevărat ieşită din

comun. Acestea se recuperează şi vor fi cu siguranță utilizate pentru o nouă construcție.

Alexander von Humboldt, celebrul explorator al Americii de Sud, a dedicat un capitol special în cartea sa acestor plante cățărătoare.

Dibaciul meşter Adam îşi făcuse experimentele sale tocmai cu acest gen de plante, tratându-le după caz. cu apă fierbinte sau rece şi urmărind efectele. A reuşit chiar să-şi încropească un fel de ac, cu care să-şi coase materialele, întocmai ca un croitor.

Tocmai la asta se gândea Georg, privind jos înspre animalul său doborât, dacă nu cumva cu ajutorul unei astfel de frânghii şi-ar putea recupera prada. Cu acest prilej a descoperit altceva. Şi aici se găsea, ca pretutindeni, un gen de pământ sfărâmicios, roşu, care acoperea din loc în loc suprafața netedă. În acest sol roşu a observat pe alocurea o întinsă strălucire, pe care la început nu şi-o putea explica.

- Diamante, diamante brute şi nimic altceva ! a exclamat el.

Aceste obiecte strălucitoare erau destul de aproape pentru a le putea examina el însuşi nemijlocit, dacă ar fi vrut-o. Totuşi, pentru a realiza asta, mai avea de făcut ceva. Mai întâi şi-a căutat

nişte copaci încercuiţi de liane cățărătoare, din care şi-a împletit o funie, pe care a legat-o la un capăt de trunchiul unui arbore sold, iar restul frânghiei şi-a încolăcit-o în jurul corpului. În felul acesta a putut să coboare pe povârnişul abrupt, de unde a izbutit să culeagă câteva mostre din pietrele strălucitoare. Într-adevăr, erau diamante. Variat colorate, de diferite forme, cristaline, care emiteau o lumină intensă, dovadă incontestabilă a purităţii acestora.

Cu buzunarele pline de astfel de pietre, unele de o mărime considerabilă, Georg s-a reîntors la oamenii săi. Surpriza acestor a fost mare, mai ales atunci când au văzut că au de-a face cu diamante adevărate. Adam alături cu toţii. privea această descoperire ca pe un fel de ironie a sorţii ; de obicei, găseşti mereu ce-ţi doreşti în clipa în care nu mai ai ce face cu obiectul sau ţelul propus.

Între timp, şi-au reconsiderat totuşi poziţia. Voiau să scape doar cu toţii din această adevărată „insulă", muntoasă, înconjurată de o mare atmosferică toxică.. fie că o făceau cu ajutorul aripilor imaginate de către Adam, fie că-şi construiau un zmeu uriaş şi după ce ar fi urcat pe

vârful muntelui, profitând de o rafală de vânt favorabilă, şi-ar fi dat drumul într-un fel sau altul. Toți erau decişi să părăsească acest cuib izolat şi să se întoarcă printre oameni.

După aceea însă vor fi complet fără mijloace. În urma „fugii" automobilului, nu mai rămăseseră cu nimic. Acum însă situația s-ar fi putut schimba. Aur era peste tot, dar cum l-ar fi putut transporta ?. Un chintal de aur valora o sută de mii de mărci. Cum ar fi reuşit să transporte o cantitate atât de mare de aur şi chiar dacă ar fi reuşit, o sută de mii de mărci nu reprezenta cine ştie ce capital, care să aducă dobânzi de pe urma cărora să poți trăi.

Cu diamantele lucrurile se prezentau cu totul altfel. Georg avea asupra sa două asemenea pietre, care chiar în starea asta brută, împreună ar fi valorat aceeaşi sumă. Nu, totuşi puteau să-i fie recunoscători sorții pentru descoperirea lor.

După ce a fost reluată munca, au început să se îndeletnicească şi cu culegerea acestor pietre strălucitoare. Se găseau destule pe versanți, dar cam la poalele acestora. Pentru a le aduna, se impunea împletirea unor frânghii vegetale cât mai puternice, pentru a le permite să coboare până la

ele. Cu acest prilej, cei doi bărbați stăteau adesea de vorbă cu privire la confecționarea aripilor de zbor ale lui Adam. Acesta însă în ultima vreme se dedica mai cu plăcere culegerii pietrelor prețioase decât proiectului său.

- Încep să cred că nu se va alege nimic din aparatul de zbor al lui Adam, i-a împărtăşit odată Georg, pe când se aflau singuri, iubitei sale Leonor. Ca să trec sub tăcere faptul că ar putea dura cine ştie cât construirea unui singur aparat de acest gen. Şi când te gândeşti că ar fi nevoie de trei

Georg s-a întrerupt la timp, întrucât undeva în spatele lor, în întunecimea tunelului, s-a auzit un zgomot straniu, a cărui cauză rămânea neclară, şi de aici şi spaima lor. Primul gest al lui Georg a fost să-şi ducă mâna la armă, dar chiar atunci a apărut capul lui Adam, de data asta neacoperit de binecunoscutu-i cilindru.

- Ei stimabile, a spus el, tot un rânjet pe fața lui şi aşa mereu radioasă, cine nu vrea să zboare, poate să o ia pe jos.

- Adam, cum naiba ai reuşit să străbați peştera ? au strigat ceilalți doi peste măsură de uimiți.

Spuneau asta deoarece Adam plecase din

grotă cu vreo jumătate de oră mai înainte şi nu vedeau nici o posibilitate de a reveni din spatele lor, doar dacă ar fi plutit prin atmosfera toxică a vaporilor de pucioasă şi borax.

- Ei, cu ce alta, dacă nu cu dragul nostru de Maximus ? Ia veniți să vedeți dacă nu mă credeți.

Întrucât cu adevărat nu-l crezuseră, nu le-a rămas decât să-l urmeze.

Şi iată-l acolo în fundul peşterii stătea în mod vizibil chiar Maximus, puțin schimbat, dar în rest în cea mai bună stare.

Era chiar el, blindatul lor îndrăgit !

CAP. LIII . PENTRU A TREIA ŞI CEA DIN URMĂ OARĂ !

Adam plecase într-adevăr în pădure ca să strângă materialul lemnos pentru țelul ce şi-l propuse.

Aşa cum se obişnuise în ultima vreme, vrând să facă mai multe lucruri deodată, s-a apucat să adune şi câteva diamante. Pentru a face asta nu s-a limitat la un singur loc, ci potrivit studiilor sale geologice complete, căuta alte şi alte zone diamantifere. Şi aşa a ajuns într-un loc în care nu se Mai aventurase, cel puțin nu aşa de departe de

grotă

Când e cazul să te apropii de un versant de altă parte decât o faci de obicei, trebuie să fii extrem de precaut. Pământul poate fi extrem de sfărâmicios, poți aluneca foarte uşor pe povârniş. Ceea ce era echivalent cu moartea.

De aceea Adam s-a asigurat, legându-şi în jurul mijlocului o frânghie trainică din liane, al cărei capăt l-a prins zdravăn de un copac potrivit şi s-a lăsat pe burtă, alunecând precaut pe marginea abruptă a versantului. Suprafața acestuia era cu desăvârşire verticală, dar nu peste tot, din loc în loc se mai găseau ridicături şi gropi, ca şi alte neregularități de felul acesta.

Chiar într-o astfel de adâncitură s-a uitat Adam întâmplător şi ... a privit, a privit ... sfârşind prin a se ciupi de ureche şi bineînțeles că nu a simțit nimic, întrucât nu era din carne şi oase. A trecut rapid la schimbarea urechii, după care s-a frecat la ochi, a trecut şi pe la nas şi în cele din urmă s-a hotărât pentru o priză sănătoasă de tabac.

Tutun de calitate , nu mai era acesta de multă vreme. Nu găsise nici o sursă de tutun pe versanții muntelui, dar îşi făcuse totuşi rost de înlocuitor din nişte plante. Din frunzele acestora, la

care adăugase bălegarul unor anumite pisici, şi-a preparat un fel propriu, al cărui secret îl cunoştea numai el.

Acum însă surpriza a fost peste măsură de mare

- Hei ! Uite automobilul nostru şi mai mult decât aceasta, tabacul meu adevărat !

Da, într-adevăr, automobilul era chiar acolo jos intrat într-o mare scobitură a stâncii, umplând-o aproape, cu partea din față încă plină de pământul roşu zgrunțuros, acoperit puțin cu praf de borax şi pucioasă, dar altfel, în perfectă ordine.

Ce a crezut Adam, sau ce a simțit mai degrabă în legătură cu toate acestea e de la sine înțeles.

Cei trei robinsoni s-au întreținut de multe ori asupra dispariției automobilului lor blindat şi de pe culmea muntelui nu o dată s-au uitat în zona în care dispăruse acesta..

Însă valea era mult prea largă, pereții de stâncă mult prea abrupți pentru a putea face diferența între aceştia şi Maximus., şi cu siguranță, nu datorită culorii, care dispăruse de mult. Fiindcă nimerise tocmai într-o astfel de deschizătură în stâncă era ceva uimitor, dar totuşi posibil prin jocul

hazardului.

S-a discutat desigur şi despre posibilitatea ca folosind probabilul aparat de zburat, să găsească mai întâi locul unde s-ar fi aflat automobilul., totul era însă proiectat într-un viitor atât de îndepărtat, încât socoteau că nu merita să-şi mai bată capul cu acest subiect.

Şi iată că acum automobilul era aievea aici.!

Se găsise numai şi numai datorită întâmplării.

Cum de fusese cu putință să se fi îndreptat în cele din urmă totuşi înspre munte ?

Charley, atunci când făcuse saltul său mortal, cu siguranță că nu întorsese volanul, dar la urma urmei, fusese îndeajuns o piatră pentru ca una dintre roți să o apuce într-o altă direcție, pentru ca întregul automobil să-şi schimbe sensul de mers.

Cei ce asistaseră la întreaga dramă comiseseră la rândul lor greşeli de neiertat, că n-au alergat repede pe coama muntelui pentru a urmări mersul de unul singur al automobilului.

Oricum ar fi fost, principalul era că automobilul fusese în cele din urmă găsit.

Atunci când văzuse blindatul, Adam şi-a

dus chiar mâna la gură pentru a-şi înăbuşi strigătul de bucurie pe ce era pe cale să-l scoată. Dar avea temei solid să dea drumul unui astfel de strigăt ?. În ce stare se găsea oare Maximus, chiar dacă reuşise să dea de el. Înainte de orice,trebuia să se convingă dacă toate erau la locul lor şi nu prezenta o primejdie. Pentru asta şi-ar fi riscat şi capul !

După ce se convinsese o dată în plus de trăinicia funiei din plante căreia i se încredinţase, şi-a ţinut răsuflarea şi ... a şi fost lângă automobil. Din trei paşi apăruse în spatele acestuia, îi pipăise mecanismul de deschidere, care ... funcţiona prompt. Adam deschisese repede uşa, pe care o închisese numaidecât şi fulgerător după el.

Înăuntru toate erau la locul lor. Nici o urmă că s-ar fi schimbat ceva. Prin crenelurile acoperite acum cu sticlă pătrundea suficientă lumină.

Oare era posibil ? Foarte precaut, Adam îndrăznise să ia o gură scurtă de aer. Dar într-adevăr, atmosfera interioară părea să fie în ordine. Urmele slabe de vapori pătrunseseră doar în momentul când deschisese uşa.

Dar şi aşa, mai ţinându-şi încă răsuflarea, Adam a ţâşnit în cabina conducătorului auto, deşi avea timp deplin de a o face.. În aparat se mai

găsea încă apă netransformată în morisit.

Adam a întors robinetul şi apa prinsese să curgă, iar în clipele următoare începuseră să se dezvolte compozitul gros : amestecul de hidrogen şi oxigen.

Adam putea în sfârşit să răsufle uşurat. La propriu şi la figurat. La propriu, deoarece după îndepărtarea hidrogenului, oxigenul creat ar fi putut îmbogăți calitatea aerului. Dar acum avea timp îndeajuns pentru a se putea convinge dacă totul era într-adevăr în regulă. Însă nici măcar asta nu mai era necesar. Adam pusese deja în mişcare motorul apăsând pe o manetă şi Maximus se dădea înapoi. Maximus susura ca un copil alăptat, conferindu-i deplină încredere..

După ce se văzuse ieşit din găoacea aceea stâncoasă , Adam pusese mâna pe volan, întorcând maşina după bunul său plac ! Mai mult nu era cazul să verifice.

Cu greu îşi reprimase pornirea dea a apăsa pe claxonul de la bord pentru a-şi surprinde camarazii, rezistase tentației numai la gândul să le pregătească o altfel de surpriză, Una încă şi mai acătării !

Toate acestea le povestea acum Adam

prietenilor săi, în timp ce lui Georg şi Leonor nu le venea să creadă, închipuindu-şi că încă mai visează. Realitatea însă demonstra fără echivoc că se găseau cu toţii în interiorul automobilului şi nimic din ea mu admitea să fie contestat.

Au căzut strigând de fericite unul în braţele celuilalt.

Că de data asta puteau părăsi cu ajutorul automobilului această regiune nesănătoasă era de la sine înţeles, aşa că nici nu s-a mai reluat vreo discuţie pe marginea acestui surprinzător eveniment. Acum în ce priveşte viaţa de robinsoni în această parte izolată a lumii, totul se putea reconsidera. Trebuia însă revăzută această idee după ce vor ajunge în lumea civilizată şi vor cântări argumentele pro şi contra. În cazul când se vor gândi la o reîntoarcere, vor trebui să-şi ia mult mai multe măsuri de prevedere despre felul în care exilaţii se vor înapoia aici, pentru a se izola de lume.

- Acum se pune problema, încotro ne vom îndrepta ? a întrebat Leonor. New Yorkul nu mai constituie ţelul nostru, ş-apoi,suntem încă proscrişi şi aşa vom rămânea.

- În acest caz îţi voi căuta un colţişor de

paradis, unde vom putea rămânea până la sfârşitul zilelor noastre, fără a ne teme vreodată că vom fi descoperiți.

- Şi unde ar fi locul acesta ?

- Nu departe de aici, dragă Leonor.

N-a vrut să spună mai mult, ci numai să potolească agitația interioară sufletească a lui Leonor, care de altfel se încredea fără rezerve în spusele iubitului său globe-trotter.

Încă două zile au mai rămas pe munte. Automobilul a fost examinat amănunțit şi s-au mai încărcat încă vreo zece chintale de aur. Diamantele pe care le adunaseră între timp erau de asemenea într-o cantitate suficientă. Nu voiau ca printr-o lăcomie exagerată să pericliteze securitatea automobilului şi a pasagerilor săi. Rezerva de carne afumată, ca şi celelalte provizii erau binevenite, de aceea nu mai era nevoie să-şi procure altele, din vânat proaspăt.

Adam a venit cu propunerea de a lua cu ei unul dintre aceşti hominizi şi aici a făcut o aluzie clară la logodnica lui buzată, dar s-a lovit de refuzul categoric al lui Georg şi Leonor.

Prima încercare de probă a lui Maximus a fost să se reîntoarcă la locul unde Charley îşi

găsise moartea. O privelişte înfiorătoare li s-a înfăţişat ochilor. Bietul om care sărise din mersul automobilului îşi frânsese gâtul şi nimerise într-unul din lacurile de care abunda solul, ale cărui ape săturate de acizi îi dizolvaseră carnea de pe oase, astfel încât scheletul se păstrase întreg. Capul însă îi zăcea întreg undeva pe mal, în timp ce scheletul se afla în apă, în boraxul ce se depusese pe pielea capului. Acesta acţionând ca un conservant, îl păstrase de asemene întreg., nedeteriorat, în contrast deplin cu restul corpului.

Rămăşiţele trupeşti ale acestui servitor credincios, care nu putea fi făcut responsabil pentru actele sale, au fost aduse şi înmormântate în interiorul peşterii, alături de cel pe care-l ucisese cu furia-i necontrolată şi care-l iubise la rândul său din toată inima.

Abia apoi automobilul a părăsit această vale a morţii pentru totdeauna, alegând un alt drum care ducea spre nord.

Nu bănuiau atunci că mai aveau totuşi puţine zile care să le petreacă la bordul automobilului., întrucât soarta decisese deja ca până la urmă să-l piardă pe Maximus pentru totdeauna ...

*

* *

Două zile mai târziu automobilul se afla în Texas. Lăsaseră în urmă Sierra Diabolo, granița de nord a ținutului de vânătoare a apaşilor. Acest nume, Muntele Diavolului, i s-a dat după bandiții indieni care treceau peste fluviul Pecos, înaintea lor întinzându-se marele deşert american, care mai devreme fusese numit în spaniolă Estacado, această parte sudică fiind una foarte importantă a ansamblului american.

Continentul american este lipsit de zone terifiante ca şi Africa cu deşerturile sale de nisip, cu maimuțele şi cu munții săi inaccesibili.

America cunoaşte măsură în toate. Asta este perfect vizibil şi în lumea animalelor. Îşi are totuşi leii săi, care desigur poartă un alt nume şi nu se pot compara cu cei africani, după cum jaguarul nu se poate compara cu tigrul, iar anaconda cu pitonul indian. Cât despre tapir, acesta ar putea fi asimilat unui elefant nefericit.

La fel se poate spune şi despre pustiurile Americane. Deşerturile de sare ale Utahului sunt străbătute de caravane, fără ca acestea să se împovăreze cu un balast de apă.

găsise moartea. O privelişte înfiorătoare li s-a înfăţişat ochilor. Bietul om care sărise din mersul automobilului îşi frânsese gâtul şi nimerise într-unul din lacurile de care abunda solul, ale cărui ape săturate de acizi îi dizolvaseră carnea de pe oase, astfel încât scheletul se păstrase întreg. Capul însă îi zăcea întreg undeva pe mal, în timp ce scheletul se afla în apă, în boraxul ce se depusese pe pielea capului. Acesta acţionând ca un conservant, îl păstrase de asemene întreg., nedeteriorat, în contrast deplin cu restul corpului.

Rămăşiţele trupeşti ale acestui servitor credincios, care nu putea fi făcut responsabil pentru actele sale, au fost aduse şi înmormântate în interiorul peşterii, alături de cel pe care-l ucisese cu furia-i necontrolată şi care-l iubise la rândul său din toată inima.

Abia apoi automobilul a părăsit această vale a morţii pentru totdeauna, alegând un alt drum care ducea spre nord.

Nu bănuiau atunci că mai aveau totuşi puţine zile care să le petreacă la bordul automobilului., întrucât soarta decisese deja ca până la urmă să-l piardă pe Maximus pentru totdeauna ...

*

* *

Două zile mai târziu automobilul se afla în Texas. Lăsaseră în urmă Sierra Diabolo, granița de nord a ținutului de vânătoare a apaşilor. Acest nume, Muntele Diavolului, i s-a dat după bandiții indieni care treceau peste fluviul Pecos, înaintea lor întinzându-se marele deşert american, care mai devreme fusese numit în spaniolă Estacado, această parte sudică fiind una foarte importantă a ansamblului american.

Continentul american este lipsit de zone terifiante ca şi Africa cu deşerturile sale de nisip, cu maimuțele şi cu munții săi inaccesibili.

America cunoaşte măsură în toate. Asta este perfect vizibil şi în lumea animalelor. Îşi are totuşi leii săi, care desigur poartă un alt nume şi nu se pot compara cu cei africani, după cum jaguarul nu se poate compara cu tigrul, iar anaconda cu pitonul indian. Cât despre tapir, acesta ar putea fi asimilat unui elefant nefericit.

La fel se poate spune şi despre pustiurile Americane. Deşerturile de sare ale Utahului sunt străbătute de caravane, fără ca acestea să se împovăreze cu un balast de apă.

Marele deşert american este străbătut în lung şi în lat de numeroase cursuri de apă, cum ne-o arată orice hartă, Sudul nu este însă fructificabil, conține prea multă sare şi nisip şi ceea ce înțelegem noi printr-un adevărat deşert nu se potriveşte aici.

America este însă un pământ şi o țară ciudată. Cel care i-a pus eticheta de țară a tuturor posibilităților, a pus punctul pe „i". Totul decurge aici între anumite limite, pentru ca în momentul următor să se depăşească cu nonşalanță, ceea ce pentru o caravană nu înseamnă mare lucru, deşi pare să genereze impresia că nici un om nu-l va mai putea străbate.

Şi nu este vorba de absența apei, ci de alte aspecte naturale care ies în evidență, incomparabile cu nimic altceva pe planetă. E vorba de nisipurile mişcătoare. Ajungi într-un loc unde totul se aseamănă cu ceea ce ai străbătut până atunci. Piciorul călătorului sau al calului nu se afundă mai mult în nisip ca în altă parte şi deodată nu-ți mai poți extrage piciorul, te afunzi din ce în ce mai mult până ce nisipul îți acoperă capul.

Dacă eşti călăreț, acelaşi lucru ți se întâmplă şi animalului tău şi totul până ce cal şi călăreț dispar sub valul nisipului mişcător. Aici nisipul are

proprietăți speciale, se transformă în cu totul altceva. Cele patru elemente, focul pământul, apa şi aerul capătă un al cincilea necunoscut.

Ceea ce este mai înspăimântător decât toate, e faptul că acest nisip mişcător îşi schimbă constant coordonatele, onorându-şi şi pe această cale denumirea generică. Nu te mai ajută nici o cunoştință geografică, nici o experiență de viață, sau oriče altceva..

Acolo unde cineva a simțit azi pământ solid sub picioare, mâine poate dispărea o caravană întreagă fără urme. Nimeni şi nimic nu a putut explica până acum acest uimitor fenomen natural.

Cât despre automobilul nostru. mai străbătea încă o regiune cu caracter de stepă, sau mai trecea prin vreun curs de apă. Dar hăt departe, se mijea în față nisipul galben al pustiului.

Însă Maximus era capabil cu roțile ale, transformate oricând sub formă de şenile să străbată nisipul, ca şi când ar fi fost cel mai simplu lucru din lume, neadmițând nici măcar să discute despre asta.. Aceste roți-valțuri ceva mai late şi decât automobil însuşi, nu permiteau scufundarea în nisip, ci-l pregătea parcă pe Maximus pentru o uşoară alunecare pe deasupra acestuia.

Şi iată că a apărut în fața lor o porțiune mai îngustă de teren nisipos care implica o apăsare manuală pe nişte pârghii, prin care roțile se lărgeau corespunzător, numai că mecanismul a refuzat de data asta să se supună comenzilor.

Maximus a fost nevoit să avanseze cu lățimea obişnuită a roților pe nisip, după care la capătul stratului nisipos s-a oprit cu totul

- Aşa ceva n-ar fi cazul să se petreacă. tocmai când ne aflăm în pustiul de nisip. Cu siguranță ceva s-a defectat, s-a pronunțat Georg cu sprâncenele ridicate.

Dar problema rateului mecanismului n-a putut fi pe moment găsită.

- Cred că ştiu ce s-a întâmplat. S-a pronunțat Adam după o vreme. Cauza poate să vină din exterior.

Adam şi cu Georg s-au grăbit să iasă afară din maşină, numai că n-au reuşit să o facă.. Întregul automobil parcă se înțepenise în ceva ce nu reuşeau să o vadă.

Cu chiu , cu vai, cei doi bărbați, forțând uşa, au reuşit să coboare, urmați imediat de către Leonor.. Oricâte manevre au încercat să facă,. totul era degeaba !

Până la urmă, chiar fata a fost aceea care se părea că găsise pricina. Numai ce a apăsat pe o nouă pârghie şi ceva în corpul automobilului a tresărit

- Ei, da, acum mai vii de acasă ! Începe să se mişte, a jubilat Adam. N-ar fi aşa neplăcut dacă asta s-ar fi întâmplat oriunde în stepă, numai nu într-un moment critic ca acesta ...

Şi Maximus a început a se urni din nou. Georg tocmai făcuse o întoarcere , când un ţipăt de spaimă l-a ţintuit locului. Din două salturi a ajuns-o pe Leonor, nu însă şi automobilul, care căpătase brusc viteză şi o ţâşnise ca o săgeată din loc. Viteza lui Maximus rămăsese cea de mai înainte, adică de o sută de kilometri pe oră, Din cauza demarării bruşte, uşa automobilului s-a închis de la sine. Cei trei pasageri au rămas ţintuiţi locului ca nişte coloane albe ale surprizei şi deznădejdiei văzând cm monstrul mecanic se pierdea în zare., încă progresând pe roţile sale nepregătite pentru pustiu.

Într-o clipită Maximus a parcurs ultima porţiune de teren destul de stabil, după care s-a găsit în plin deşert nisipos, Deocamdată solul părea să fie destul de solid pe acolo, roţile înguste

pe care nu apucaseră să le lățească păreau să se fi scufundat destul de puțin în nisip, înaintând neabătut spre interior. Oare viteza acestuia avea să se micşoreze cu timpul ?

Pe scurt, Maximus parcă zbura cu viteza vântului şi deja se găsea la o depărtare de vreo trei kilometri. Şi se făcea din ce în ce mai mic. Mai întâi dispărând din câmpul vederii lor roțile, apoi treptat întregul corp metalic.

Automobilul lor drag, deopotrivă vehiculul şi cămin, a dispărut de pe suprafața pământului.

Pasagerii acestuia au putut să o vadă cu proprii lor ochi şi aveau presentimentul că de data asta pierderea era definitivă.

Abia acum Leonor a înțeles întreaga dimensiune tragică a situației lor deznădăjduite.

- Georg, de data asta am pierdut automobilul nostru pentru totdeauna, cu tot ce se găsea în el, a gemut ea.

- Asta ce-i drept cam aşa este ...

- Dar ducă-se ! a constatat filozofic meşterul Adam, mai trăgând o priză din tabacul său preferat.

Georg s-a luptat cu sine însuşi nu mai mult de o secundă, după care făcut ceea ce trebuia să facă, şi-a strâns iubita la piept :

- Fie şi aşa, a fost voia Celui de Sus, eu te am pe tine.

Leonor nu a întârziat să-i repete spusele, lipindu-se de el.:

- Şi eu te am la rândul meu pe tine.

- Iar eu am harul norocului ! a lăsat să-i scape meşterului Adam în acelaşi timp duios, scoţând triumfător de sub vesta sa o pungă de piele voluminoasă, umplută până la refuz cu diamante, pe care le adunase de unul singur, şi de care nu se despărţise nici un moment de atunci, păstrându-le asupra sa.

CAP. LIV. EPILOG

Cinci ani s-au scurs de la evenimentele mai sus evocate şi acum ne găsim iarăşi în orăşelul La Magdalena în laboratorul profesorului Lorenzzo Martimi. Acesta îşi reluase din nou cursurile la universitatea din Buenos Aires, care se reconstruia acum ca un oraş măreţ.

Da, această pustiire a vechiului oraş, prin foc şi cenuşă putea fi privită acum ca o adevărată binecuvântare. Toate acele maghernițe, barăci şi şandramale de la periferie, cu pivnițele lor

îngrozitoare, mai mult sau nai puțin secrete, au fost eradicate şi în locul lor au răsărit clădiri mari din beton şi sticlă. O adevărată temă a păsării Fenix reînviată din propria ei cenuşă reedita şi legenda noului oraş. Multe mii de muncitori şi-au găsit acum de lucru, iar câteva sute dintre aceştia au devenit bogați.. Portul şi-a dublat numărul de cheuri şi docuri, vasele care-şi căutau acolo adăpost puteau să aibă un deplasament de două ori mai mare, traficul se îmbunătățise, câştigase ca fluență. gabarit şi viteză.

La urmă, dar nu cel mai puțin important, la săparea noilor fundații s-au găsit resurse inimaginabile de apă.

Oraşul prospera acum cum n-o mai făcuse niciodată în trecut, ceea ce răspândea credința că însăşi acea catastrofă de neimaginat din urmă cu cinci ani să apară acum tuturor ca o binecuvântare.

Prin ricoşeu, am putea spune că femeia-diavol, incendiatoarea de atunci, de-acum cinci ani, să simbolizeze pe mesagerul Domnului, care printr-o operație chirurgicală extirpase tumora, redând bolnavului odată cu viața şi splendoarea sănătății sale trupeşti şi spirituale.

De data asta nu era noaptea târziu, ci în

plină zi când cunoscutului profesor de chimie i s-a anunțat vizita unei doamne.

Doamna Lucie Fermon era numele scris pe cartea de vizită.

A primit-o chiar în laborator. Acea care-şi făcuse intrarea s-a dovedit a fi o femeie impozantă ca statură, având tras un văl pe față, care trăda totuşi un contur frumos al chipului, însoțit de aura strălucitoare a tinereții şi sănătății..

- Mă mai recunoaşteți, domnule profesor ?

- Nu, absolut deloc, a mărturisit franc profesorul, după ce s-a trudit în zadar să-şi orânduiască în minte amintirile legate de o astfel de persoană.. Şi profesorul totuşi avea ochii ageri, deşi privise de mai multe ori numai în interiorul propriilor sale eprubete sau retorte.

- Da, vă cred, întrucât eu însumi m-am schimbat foarte mult în ultima vreme.

- Atunci cu siguranță numai în avantajul dumneavoastră a avut loc această schimbare, a replicat Martini galant.

- După ce vă voi spune numele, vă ceți reaminti numaidecât de mine. Numai în dumneavoastră mă mai pot încrede. Sunteți singur aici ?

- Doar între patru ochi.

- Nu putem fi surprinşi ?

- Exclus cu desăvârşire.

- Ei bine, nu mă numesc doamna Lucie Fermon, ci Leonor Hartung.

Profesorul încă totuşi nu-şi revenise pe deplin.

- Hartung ? Hartung ? a murmurat el neîncrezător scuturând capul.

- Numele meu de fată a fost Leonor ...Morris.

Acum într-adevăr surprins, savantul a dat înapoi câțiva paşi.

- Leonor Morris, nu cumva ... aceea de atunci cu automobilul ...

- Eu sunt.

Profesorul şi-a revenit repede din şocul emoțional ce-l cuprinsese şi acum a reuşit să privească cu oarecare detaşare, întunecat şi cu o oarecare privire disprețuitoare înspre femeia aşezată în fața lui.

- Ați reuşit să mă păcăliți atunci !

- Cu siguranță că nu !

- Ați păcălit o lume întreagă !

- Vă spun că nu !

- Bidoanele de fier în care tatăl dumneavoastră păstra morisitul au fost într-adevăr găsite în grădina vechii mănăstiri a călugărilor capucini, aşa cum aţi descris-o, După ce au fost deschise s-a dovedit că galoanele nu conţineau altceva decât natriu, dar din cel obişnuit cu prea binele lui cunoscute proprietăţi comune.

Până la urmă am reuşit să deschidem toate bidoanele existente, în care nu s-a găsit decât acelaşi metal, natriu sau sodiu, despre care am vorbit. Acel sodiu care se combină cu oxigenul din aer sau din apă, dezvoltând hidrogen şi trecând într-o bază alcalină, Cât despre binecunoscutul, lăudatul morisit nici urmă ! Eu însumi am încercat să produc morisit după instrucţiunile dumneavoastră, şi credeţi-mă, am avut cinci ani la dispoziţie, şi întreaga societate onorabilă a chimiei a în cercat să facă, dar n-am reuşit să obţinem niciodată un singur gram din această miraculoasă substanţă.

- Bine, aşa să fie !

- Bine , aşa să fie ? Ce înseamnă asta ?

- Asta înseamnă că şi mie mi s-a întâmplat acelaşi lucru. Nici eu n-am mai reuşit să prepar morisitul, nici în cantitate mare, nici în cantitate

- Doar între patru ochi.

- Nu putem fi surprinşi ?

- Exclus cu desăvârşire.

- Ei bine, nu mă numesc doamna Lucie Fermon, ci Leonor Hartung.

Profesorul încă totuşi nu-şi revenise pe deplin.

- Hartung ? Hartung ? a murmurat el neîncrezător scuturând capul.

- Numele meu de fată a fost Leonor ...Morris.

Acum într-adevăr surprins, savantul a dat înapoi câțiva paşi.

- Leonor Morris, nu cumva ... aceea de atunci cu automobilul ...

- Eu sunt.

Profesorul şi-a revenit repede din şocul emoțional ce-l cuprinsese şi acum a reuşit să privească cu oarecare detaşare, întunecat şi cu o oarecare privire disprețuitoare înspre femeia aşezată în fața lui.

- Ați reuşit să mă păcăliți atunci !

- Cu siguranță că nu !

- Ați păcălit o lume întreagă !

- Vă spun că nu !

- Bidoanele de fier în care tatăl dumneavoastră păstra morisitul au fost într-adevăr găsite în grădina vechii mănăstiri a călugărilor capucini, aşa cum aţi descris-o, După ce au fost deschise s-a dovedit că galoanele nu conţineau altceva decât natriu, dar din cel obişnuit cu prea binele lui cunoscute proprietăţi comune.

Până la urmă am reuşit să deschidem toate bidoanele existente, în care nu s-a găsit decât acelaşi metal, natriu sau sodiu, despre care am vorbit. Acel sodiu care se combină cu oxigenul din aer sau din apă, dezvoltând hidrogen şi trecând într-o bază alcalină, Cât despre binecunoscutul, lăudatul morisit nici urmă ! Eu însumi am încercat să produc morisit după instrucţiunile dumneavoastră, şi credeţi-mă, am avut cinci ani la dispoziţie, şi întreaga societate onorabilă a chimiei a în cercat să facă, dar n-am reuşit să obţinem niciodată un singur gram din această miraculoasă substanţă.

- Bine, aşa să fie !

- Bine , aşa să fie ? Ce înseamnă asta ?

- Asta înseamnă că şi mie mi s-a întâmplat acelaşi lucru. Nici eu n-am mai reuşit să prepar morisitul, nici în cantitate mare, nici în cantitate

mică. Când tatăl meu îşi efectua experienţele sale, nu eram de faţă. Dar că lui i-a reuşit cu adevărat să producă o substanţă care la simpla atingere a apei, descompune apa în elementele ei componente, nu vă îndoiţi ?

- De asta nu !

- N-a produs decât o cantitate mică.

- Poate că mercurul folosit, sau alte substanţe chimice de care a uzat,trebuiau să posede o proprietate deosebită, cum se întâmplă adesea în experimentele chimice, pentru ca ele să reuşească.

E cu putinţa ca de aici tatăl meu să fi tras o concluzie falsă şi pe ansamblu nu e exclus să se fi înşelat.

Cei doi chimişti s-au întreţinut mai multă vreme pe marginea acestei teme, dar noi nu vom mai urmări mai departe conversaţia lor savantă.

Inventarea morisitului nu fusese decât o întâmplare norocoasă, prin care s-au obţinut cantităţi mici de substanţă. Totul trebuia reluat din nou, pe baza unor cunoştinţe fundamentate ştiinţific şi cine ştie, poate printr-o fericită întâmplare să se obţină cu adevărat şi în proporţie de masă acest miraculos combustibil.

Rezultatul acestei convorbiri de specialitate

a fost că profesorul i-a întins tinerei femei mâna.

- Iertați-mă dacă v-am adus ceva mai înainte vreun afront pe deplin nemeritat ! În ce mă priveşte, trebuie să văd lucrurile şi dintr-o altă perspectivă. V-ați situat de partea unui principiu nobil, ca pacea, libertatea, progresul.

- În ce fel ?

- Un filantrop necunoscut a trimis curând după catastrofă celor ce au suferit de pe urma incendiului mari sume de bani, şi mereu ...

- Să lăsăm asta. Dar cum ați ajuns la concluzia că eu sunt autoarea tuturor acestor acte de binefacere, mai ales că v-am asigurat atunci că nu sunt câtuşi de puțin vinovată de producerea acestei catastrofe ?

- În ziarele de limbă spaniolă., ca şi în cele din întreaga lume, s-a cerut ca toți acei care au avut de suferit de pe urma călătoriei automobilului dumneavoastră să se anunțe şi de aici am tras toate concluziile necesare, a precizat zâmbind profesorul.

- Fie şi aşa. Totul a fost aranjat printr-un om de încredere.

- Da, prin oficiile unui binecunoscut avocat din New York.

- Un prieten mai vechi al tatălui meu. Şi ce a afirmat acest om despre mine ?

- Automobilul dumneavoastră a fost văzut ultima oară când a intrat în regiunea muntelui Cerboli din Mexic.. Acolo se pare că v-ați fi găsit sfârşitul ...Pentru oamenii simpli acest automobil drăcesc s-ar fi reîntors, de la sine înțeles, în iadul de unde a venit.

- Am reuşit să părăsim regiunea mexicană, dar automobilul meu s-a pierdut definitiv în nisipurile mişcătoare din Llano Estacado.

Leonor i-a prezentat pe scurt profesorului evenimentele, fără a insista asupra întâmplărilor trăite în valea morții şi a hominizilor descoperiți acolo.

Nici profesorul nu a cerut alte amănunte.

- Se poate spune acum că totul aparține trecutului. Este regretabil, dar nimic nu mai poate fi schimbat.. Unde locuiți acum ? Şi în primul rând cu ce vă ocupați ?

- Locuiesc cu soțul meu având lângă mine copii, înconjurați de prieteni credincioşi..

- Da, e clar, a zâmbit profesorul. Totuşi v-am întrebat unde locuiți, întrucât opinia publică n-a mai auzit nimic de mult despre dumneavoastră.

- Într-un loc unde nimeni nu ne va mai putea găsi vreodată.

Acum ştia şi profesorul că era zadarnic să mai insiste.

- Dar cel puțin vă merge bine ?

- Sunt pe deplin fericită.

Şi de fapt arăta ca atare.

- Ați auzit de acel L. P. Deacon, căruia trebuia să-i vindeți formula fabricării morisitului pentru o sută de milioane de dolari ? A murit şi se pare că a căzut jertfă chiar dorinței sale de a intra în posesie. El însuşi a încercat să-l experimenteze pentru a-i afla secretul., cu acest prilej inhalând vapori toxici de mercur. S-a sfârşit după o agonie îndelungată.

- Am auzit şi eu despre asta.

Leonor s-a ridicat îndreptându-se spre fereastra de unde se vedea portul Magdalena. Printre numeroasele nave ancorate a reuşit să deosebească un iaht cochet, mânat de forța aburului.

- Vedeți acel mic iaht de acolo ? La bordul său mă aşteaptă soțul meu pentru a ne readuce în paradisul nostru secret. Numai față de dumneavoastră am simțit nevoia de a mă disculpa.

Rămâneți cu bine, domnule profesor şi vă urez să fiți tot atât de fericit, pe cât sunt eu acum !

.

.

S F Â R Ş I T

UNUI FĂURITOR DE CARTE

Între cele două războaie mondiale, la chioşcurile stradale, în librării şi anticariate puteau fi găsită o nesfârşită listă cu titluri de apariţii editoriale pe cele mai diverse teme, prezentate foarte adesea sub formă de seriale de broşuri, de colecţii şi foiletoane

Mult erau apreciate de tineri, dar şi de vârstnici.. romanele de călătorii şi aventuri, de dragoste şi în general de acţiune, care au văzut lumina tiparului sub egida Editurii Ig. Hertz.. Indiferent de titlu sau de tema tratată, toate acestea .erau semnate,. între anii 1930 – 1936, de către acelaşi redactor responsabil, Ştefan Freamăt. Şi dacă titlul sau conţinutul cărţilor au fost poate uitate de trecerea vremii, numele acestui cu adevărat făuritor de carte a rămas veşnic întipărit în memoria pasionaţilor cititori..

Ca iubitori ai acestui gen de literatură şi admiratori ai lui Ştefan Freamăt, noi , realizatorii acestui roman serial de broşuri, i-l dedicăm neuitatului om al condeiului, celui ce l-a oferit, netradus, unuia dintre noi, înainte de a-i îngădui sorţii să-l editeze el însuşi.

Dar totuşi, cine a fost acest om demn de cinstire ?

Ştefan Freamăt, numit iniţial Sami Stein, s-a născut la 20 mai 1901 în orăşelul moldovenesc Târgul Ocna. Numele şi l-a schimbat prin procedură legală îndată după primul război mondial. În octombrie 1916, în toiul războiului, oraşul fiind evacuat din cauza luptelor ce se dădeau chiar în interiorul lui, s-a refugiat la Iaşi.

Se impune amintit că Ştefan Freamăt a trăit destule

evenimente de răsunet ale vremii sale. Astfel, a fost unul din cei care a întâmpinat trenul mortuar ce aducea acasă, prin Târgul Ocna, rămăşiţele pământeşti ale marelui scriitor Ioan Luca Caragiale. .De asemenea, pe la finele anului 1932, trimis de către editură să achiziţioneze din Germania romane în vederea traducerii, între care şi cartea de faţă cu titlul generic „Ochii Sfinxului", pe aeroportul berlinez a avut nefastul prilej de a fi martorul ocular al rău prevestitoarei primiri a lui Hitler de către populaţia isterizată, venit în capitală să preia de facto puterea.. Totodată, în ţară a suferit prigoana legionară, fiind arestat şi trimis timp de patru luni la muncă obligatorie, cu menţiunea că ulterior, până la 23 august 1944, a deţinut totuşi funcţia de pedagog la o cantină pentru copii din Bucureşti.

Aşa cum mărturiseşte el însuşi, „făcându-se simţită vocaţiunea pentru gazetărie", a devenit la o vârstă fragedă colaborator la mai multe publicaţii ale vremii. A lucrat la început în urbea natală, apoi la Iaşi şi ulterior la Ploieşti, unde a înfiinţat şi condus în anii 1927 – 1928 o editură proprie denumită „Cosmos". Aici a editat, practic de unul singur, o suită de periodice ilustrate şi broşuri de popularizare, între care Revista revistelor, Viaţa sexuală. şi altele. Deplina consacrarea i-a prilejuit-o însă angajarea la Editura Ig. Hertz din Bucureşti între anii 1930 – 1936, în calitate de secretar de redacţie şi redactor responsabil. Pentru o leafă derizorie, la acest stabiliment el şi-a asumat riscul semnării tuturor publicaţiilor ce se editau prin voinţa patronului Marton Hertz, care-i aduceau acestuia venituri exorbitante. Redactorul responsabil îşi împărţea soarta vitregă cu alţi câţiva colegi, redactori anonimi siliţi de nevoi

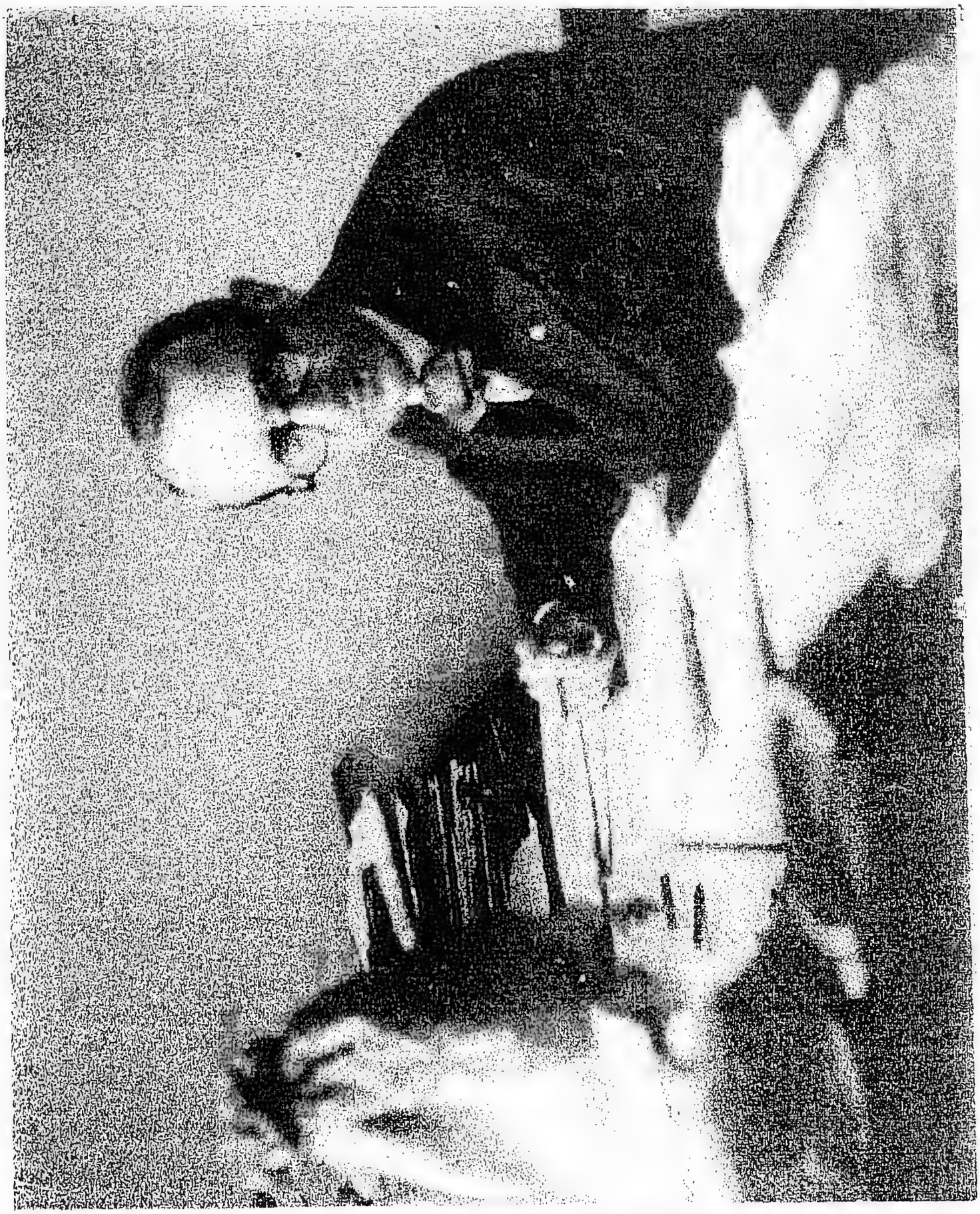

Ştefan Freamăt la masa de lucru la Editura Ig. Hertz în prima jumătate a anilor treizeci (Vezi pag. 758)

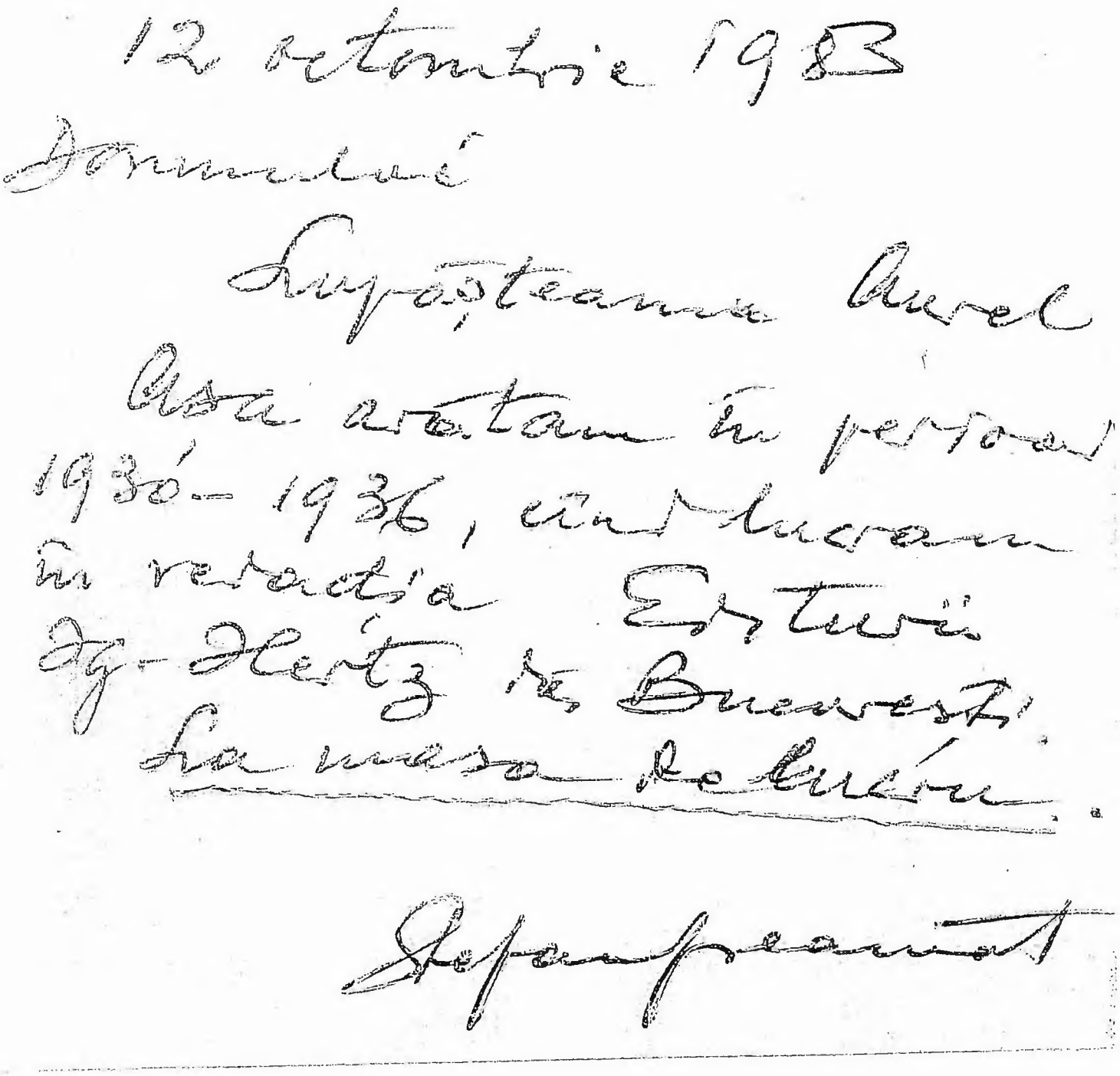

Într-o dedicaţie pe o fotografie - document, Ştefan Freamăt se prezintă pe sine însuşi lucrând la Editura Ig Hettz, în anii treizeci

(Vezi pag. 757)

să confecționeze iluzii tipărite. Desigur, pe lângă o literatură periferică, sau de „subsol", cum o caracteriza însuşi Freamăt pe cea de la Hertz, se afirmau din când în când şi opere de valoare, unele originale, altele traduse din autori străini. Acest aspect a fost bine surprins într-o confesiune făcută prin 1950 de scriitorul Petru Bellu ::

„Şi ăsta – adică patronul Marton Hertz – era o figură ieşită din comun, dotat cu geniul negoțului de carte.. Tipărea deodată câte patru sau cinci romane în fascicule zilnice într-un tiraj uriaş, de vreo sută de mii de exemplare, şi le distribuia gratis. Vulpoiul avea grijă ca ultimele rânduri să-l lase pe cititor cu sufletul la gură. Hertz a pus astfel pe piață mai multe din romanele lui Kark May, Tarzanul lui Edgar Rice Borroughs, Vulturul morții şi altele. Tot el edita celebra colecție a celor „15 lei", în care a apărut Baroneasa d Orsay cu Macul roşu, şi în care m-a editat şi pe mine cu Apărarea are cuvântul." La spusele de Bellu s-ar mai putea adăuga încă multe alte titluri şi colecții, între care Aventurile submarinului (echipajului) Dox, Colecția femeilor celebre.Ocolul pământului în submarin (avion) etc,

Amintindu-şi de cei care trudeau pentru traducerea şi redactarea sutelor şi sutelor de titluri, amintitul romancier adăuga că „Hertz folosea la editură numai trei sau patru redactori. Nici azi nu-i pot uita, spunea el, pe Lia Hârsu, Ştefan Freamăt şi Jenică Vulpescu, Desenatorul casei era un transfug rus alb, unul Sirin. Formidabil şi ăsta, capabil să facă douăzeci de ilustrații pe zi. Le lucra pe colțul mesei cu o sticlă de vodcă „Smirnov" lângă el, ascultându-l pe

Freamăt, care-i povestea acasă ce se cerea zugrăvit. N-avea timp să citească textul. Artist desăvârşit,. în stare să-ți facă portretul văzându-te din spate".

Freamăt nu era un creator de cărți propriu-zis, ci un neîntrecut meşter în prelucrarea textelor scrise, dublat de un corector neîntrecut. Stăpânind temeinic limba franceză, germană, italiană şi esperanto, s-a consacrat cu pasiune traduceri operei unor binecunoscuți scriitori străini, semnând peste treizeci de volume.

Cunoscând bine lumea editorială a acelor vremi, Freamăt a încercat totuşi să încredințeze tiparului un roman-confesiune, .întitulat sugestiv „Minciuna". Singurătatea, pesimismul şi neputința autorului, ce răzbat printre rânduri, sunt estompate de reala apariție în redacție a tinerii Elena Vartan. Între cei doi se va lega treptat o prietenie care, în ciuda vicisitudinilor va dăinui peste ani ...

Stefan Freamăt s-a stins din viață la 13 noiembrie 1985, fiind înmormântat în cimitirul evreiesc de rit spaniol Bellu.

Ca unul care încă din copilărie am admirat opera căreia s-a dăruit Ştefan Freamăt, iar spre sfârşitul vieții sale să-l cunosc şi să-i câştig prietenia, mă încearcă o mare satisfacție şi sentiment de cinste să-i evoc în câteva cuvinte viața şi strădania în slujba iubitului cititor.

Aurel Lupaştean

Procesare la calculator de Aurel Lupaştean – 3 noiembrie 2007

ŞTEFAN FREAMĂT

1901 – 1985

Realizatorii serialului, Petru Istrate, traducător şi Aurel Lupaştean, grafician, îl dedică memoriei acestui om modest şi mare făuritor de carte.

Desen caricatural al lui Ştefan Freamăt din 1933